

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

Községi vagy felekezeti?

A tanfelügyelő és a városi tanács harca

Igazságtalanabbul még nem támadtak embert, mint *Hajdu* Ferencet, Debreczen sz. kir. városa és Hajdúvármegye új tanfelügyelőjét. Mit is követelt el ez az egyszerű föllépésű és éppenséggel nem követelő hangú tisztviselő? *Iskolát kívánt, elemi iskolát sürgetett 1400 iskolázatlan gyermeknek.* A törvény alapjára állva, a törvény világos rendelkezéseinek engedelmeskedve, azt hangoztatta, hogy a sürgősen felállítandó 17 tantermes iskolák, jobban mondva 17 tanítós iskolák *községek* legyenek, ne pedig *felekezeti*. Ezért a törvényes követeléseért, ezért a józan észből is támogatott állásfoglalásáért hurrogta le a közigazgatási bizottságban és hurcolják meg Debreczen városa saját külön lapjában, „A Város”-ban.

Korántsem vagyok ellensége a felekezeti iskolának és éppenséggel nem rajongok a közoktatás államosításáért, de amit a város tesz az elemi iskolák terén és ami eljárást tanúsít a tanfelügyelő ellen, az egyrészt *szűkkeblű felfogás*, másrészt *kétszínű játék*. Szűkkeblűség azt mondani, hogy nincs pénz elemi iskolára, mert *arra lenni kell.* Az 1868. évi népiskolai törvény módot ad a városnak arra, hogy szeressen pénzt. Vessen ki a törvény 35. paragrafusában értelmében 5 százalékos iskolai adót és abból fel lehet építeni a szükséges iskolákat és szervezni lehet elegendő tanítói állást.

Az meg kétszínű játék, amelyet a városi tanács üz, midőn a tanfelügyelő követelését így akarja megkerülni. Felállítok — ugymond a tanács — ha már másképp nem lehet, 10 tantermet, de azt nem magam állítom fel, hanem felállítatom a ref. egyház által; szervezek 10 tanítói állást, de azokat nem magam töltöm be *felekezeti különbség nélkül*, hanem betöltetem a ref. presbiterium által csupán felekezeti emberrel.

Kétszínűnek nyilvánítom ezt az eljárást több szempontból is. Először nem egyenes, nem nyílt ez az eljárás már csak azért sem, mert a városi tanácsban olyan emberek ülnek, akik nyíltan hirdetik az iskolák államosításának egyedül üdvözítő voltát, akik a *haladás* nevében, a demokracia érdekében sürgetik a felekezeti iskolák megszüntetését és ugyanezek az emberek, mikor alkalmuk volna az államhoz sokkal közelebb álló, az állammal majdnem azonos községi iskolákat felállítani, akkor azonosuntig hangoztatott haladó és demok-

ratikus elveiket megtagadva, a községi iskolákat a felekezet kezébe juttatják, majdnem azt mondtam, hogy *odacsempészik.* Azzal hiába próbálják magukat menteni a városi urak, hogy a református felekezetnek adják ez iskolákat.

Mert felekezet és felekezet között e tekintetben nincs különbség. A református egyház éppen oly kizárólagossággal fogja igazgatni ezeket az új iskolákat, mint ahogy a katolikus vagy a zsidó tenné; a tervezett 10 tanítói állásba éppen oly kevéssé fog jutni csak egyetlen egy katolikus, zsidó avagy csak evangélikus tanító, amint a katolikus egyház vagy zsidó hitközség is csupa felekezetbelijével tölt be minden állást, amellyel rendelkezik.

De a kétszínűség és az igazságtalanság tulajdonképp azzal tetőződik, hogy a városi tanács felfogásának győzelme esetén a felekezet — az már közömbös, hogy melyik felekezet — rendelkezési jogot kapna oly iskolákra és oly tanítói állásokra nézve, amelyeknek létesítéséhez és fenntartásához korántsem járul hozzá megfelelő mértékben.

A régebben fennálló felekezeti iskolák méltán viselik a felekezeti nevet, a fenntartó felekezeti hatóság büszkén mondja a magáénak, mert maga építette, maga fejlesztette azokat, a bennök működő tanítókat maga fizeti. De hogyan, milyen jogon nevezhető a most felállítandó 10 iskola református felekezetének, holott a telket a város adja, az épületet a város építi, az első berendezéssel is a város látja el, a tanítók fizetését pedig 50, esetleg 75 százaléig erejéig már az állam fedezi. (Hiszen van Debreczenben felekezeti iskola, melyben a tanítói fizetésből a felekezet 300 koronát ha visel, a többit, fel 2000, sőt 2400 koronáig, az állam adja). Önérzetes felekezet az ilyen másébból létesített, másébból tartott iskolát el sem fogadhatja a magáénak: rendelkezék vele igazi gazdája, a köz, már akár a város, akár az állam.

Ismételjük, a tanfelügyelő, mikor új és pedig községi iskolákat követel, *a lehető legtörvényesebb állásponton áll*; ne sodortassa le magát arról, mert vele van nemcsak a tételes jog, hanem a társadalmi fejlődés, a józan közoktatás magasabb rendű igazsága is.

Iskolabarát.

= A szegedi képviselőválasztás. Szegedről táviratozzák: A szegedi első választókörületben ma volt a képviselőválasztás. Ivánkovich Sándor dr. választási elnök reggel nyolc órakor megnyitotta a választást és jelentette, hogy a nemzeti munkapárt tagjai Rózsza Izsó drt. ajánlották képviselőjelöltül. Miután a félórás törvényes határidő alatt más

jelöltet nem ajánlottak, a választási elnök Rózsza Izsó drt. egyhangulag megválasztott képviselőnek jelentete ki. Az eredmény kihirdetését az összegyűlt választók lelkes éljenzéssel fogadták. A képviselőért ezután küldött-ség ment és átadta neki a mandátumot, amelyet Rózsza Izsó dr. szép beszédben köszönt meg. A választás eredményét táviratban közölték Tiszta István gróf miniszterelnökkel és Khuen-Héderváry Károly gróffal, az országos nemzeti munkapárt elnökével. Este 300 teritékes banket volt az új képviselő tiszteletére.

Tisza a bélyegről

A képviselőház ülése

A képviselőház ma folytatta az illetékjavaslat részletes tárgyalását. A mai ülésen Tiszta István gróf miniszterelnök két ízben felszólalt és azt bizonyította, hogy a javaslat a progresszió jegyében készült. Részletes tudósításunk itt következik:

Beöthy Pál elnök 10 órakor nyitotta meg az ülést.

Tisza István gróf miniszterelnök a legfőbb számszék két jelentését mutatja be.

A Ház a zárszámadási bizottsághoz utasítja.

Balogh Jenő igazságügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett be a büntető ítéletek hátrányos jogkövetkezményeiről. Ezen javaslat védelme a büntetésüket kitöltött embereknek.

Ezután megkezdik a bélyeg-vita részletes tárgyalását a 15. §-nál.

Springer Ferenc pártolja Bakonyi Samu módosításait. Felakarja olvasni indokolásul azokat a számításokat, amelyeket a javaslat pénzügyi részének bírálatául elmondott.

Elnök kijelenti, hogy csak úgy engedi ezt meg, ha az adatok rávilágítanak a részletekre.

Polónyi Dezső: Micsoda dolog ez? Hagyjanak dolgozni bennünket.

Kun Béla: Mit szól közbe?! Az elnök úgy sem érti a dolgot.

Elnök: Polónyi Dezsőt kétszer egymásután rendreutasítja és figyelmezteti, hogy legközelebb a mentelmi bizottsághoz utasítja.

Springer Ferenc ezután hosszasan és alaposan indokolja módosításait, majd befejezi felszólalását.

Polónyi Dezső: A szegény néposztály hagyatéki perejének e szakasz alapján a költségei hatvanszorosan emelkednek. Bakonyi módosításait elfogadásra ajánlja, s hozzá teszi, hogy kívánja: a szegény feleket mentesítsék az illetékek alól.

Sághy Gyula: A javaslat nagy hátrányokkal sújtja a polgárokat. Módosítást ajánl a 15. §. első bekezdéséhez.

Csermák Ernő: A szakasz legnagyobb eredménye a nagy ítéleti illeték, s ez nem más, mint kétségbeesett pénzügyi erőlködés.

Bikády Antal elítéli a javaslatot és szakaszait.

Tisza István gróf miniszterelnök: Az egész kérdés pénzügyi részére elmondta már véleményét. E számítás szerint a kincstár

Szt. Lukács-fürdői **Kristály** forrás ásványviz

a világ elterjedtebb és legjobb üdítő vize. Debreczen főraktár **KOZPONTI DROGERIA** városház-épület, ahonnan a vizet házhoz is szállítják. **Kapható minden gyógyszerüzletben.**

haszna nem több 4—5 millió koronánál. Ezen számítás a pénzügyminiszter adta át neki. Reméli, hogy a pénzügyminiszteri kompetenciáját e kérdésben nem vonják kétségbe. (Előfontmondások a baloldalon.) Kevesebb lesz a per, kisebbedik a készkiadás, az ügyvédi díjak s ezt mindenki érezni fogja.

Bartos János: Tisza mint bélyegszakértő.

Tisza István gróf miniszterelnök: Azok az ezer százalékos emelések csak az ellenzéki szónokoknál vannak. Csak a nagy pereknél van észrevehető emelkedés.

Teleszky János pénzügyminiszter a 15. §-t változatlanul elfogadja.

Hantos Elemér előadó és Polónyi Dezső felszólalása után a 15. §-t változatlanul elfogadják.

A 16. szakaszhoz hozzászóltak **Barcsay Andor, Benedek János, Csermák Károly, Preszly Elemér és Janiga János**, aki a szakaszhoz módosítást ajánlott.

Tisza István gróf miniszterelnök újra reflektál az „Igazmondó”-ban megjelent cikkére és felolvasta annak egyes pontjait. Megállapítja, hogy a cikk konklúziója az, hogy a kisebb perek kevesebb illeték, a közép-nagyságu perekre több, és a legnagyobb perekre legnagyobb teher esik. Nem a bélyegről, hanem a percselekményekről beszél, mert az a felfogása, hogy a kisebb- és a közép-perek kevesbedni fognak. Nincs tehát a cikk és az ő szavai között lényeges differencia.

A többség az eredeti szakasz helyett és az ellenzéki indítványokkal szemben Janiga János indítványát fogadta el.

A 17. szakasznál **Hantos Elemér** előadó fontos módosítást indítványoz, azt hogy a fizetési meghagyásoknál az illetékeket szállítsák le. A javaslat szerint 50 százalékkal csökkentették, ő azt indítványozza, hogy negyedrészt csökkentésük le. Beigazolást nyer a miniszterelnök állítása, hogy a kisebb perekre meghagyás csak a kisebb pereknél van.

Jaczkó Pál konstatálja, hogy a fizetési meghagyások nem váltak be a gyakorlatban.

A 17-ik szakasznál **Springer Ferenc** és **Csermák Ernő** szólaltak fel és ajánlottak módosításokat, a Ház azonban változatlanul fogadta el a szakaszt.

Délután 2 óraker megszakították a vitát és 3 óraker folytatták.

A 18-ik szakasznál **Bakonyi Samu** támada a többséget, hogy nem akarja elismerni, hogy az enyhítés az ellenzék érdeme.

Teleszky János pénzügyminiszter elismeri, hogy az ellenzék munkájának része van abban, hogy itt-ott enyhítés történik a javaslaton, az ellenzék által javasolt módosítások azonban technikailag nem illeszthetők a javaslatba.

A 29-ik szakasznál megszakították a vitát.

Elnök bejelenti, hogy a holnapi ülésen **Mezőssy Béla** a boszniai helyzetről, **Andrássy Gyula gróf** a külpolitikai helyzetről, **Eszterházy Mór** gróf, a palotaőrsg ügyében, **Rakovszky István** a belgrádi összeesküvés és **Sághy Gyula** a predeális fegyverraktár tárgyában interpellációkat terjesztenek elő.

Hosszas vita után az elnök javaslatára kimondta a Ház, hogy az interpellációkra holnap este hét óraker tér át.

Ezzel az ülés este egyegyed 9 óraker véget ért.

= **A román-bolgár konfliktus.** A bolgár kormány szóbeli jegyzékben azt kéri a román követségtől, hogy a román-bolgár határincidensek dolgában hívjanak össze nemzetközi ankétet, amelyben külföldi katonai attasék vennének részt. Az ankét tagjai Szófiában vagy Bukarestben gyülnének össze. A bolgár-román határon tegnap megint kisebb incidens volt: román katonák tüzeltek a kotulni határállomás bolgár őrsége ellen, de a tüzelést nem viszonzták. Kivánatos volna, ha a román kormány követné a bolgár példát, és elhelyezné az incidensekben résztvevő katonákat. A román követ délelőt **Radoslavov miniszterelnökkel** értekezett.

Publig Ernő temetése

Órlási részvét

Ma délután öt óraker helyezték örök nyugalomra **Publig Ernő** tüzoltóparancsnok hiilt tetemeit a város közönségének impozáns, mély részvéte mellett. A részvétnek ez a külsőségeiben is dokumentált nagy mérete mutatja, hogy mily népszerű, nagyra becsült, szeretett tagját veszítette el Debrecen társadalma s mily kiváló, derék polgárt temette Debrecen.

A temetés délután öt óraker kezdődött, de már jóval a kitűzött időpont előtt megindult a közönség zarándoklása a tüzoltólaktnya felé, ahol **Publig Ernő** ravatala állott.

A Csapó-utcán a tüzoltólaktnyáig fekete embertömeg hullámozott. Öt óraker a Csapó-utcán valósággal elakadt a közlekedés, s a laktnya udvarán ember-ember hátán szorongott. Debrecen társadalmának ugyszólván minden rétege képviselve volt a temetésen.

A szazakra menő tömegben feljegyeztük: **Weszprémy Zoltán** ny. főispán, **Szilágyi Imre**, **Körner Adolf** főjegyző, dr. **K. Tóth Mihály** tanácsnok, dr. **Vargha Elemér** tanácsnok, **Medgyaszay Miklós** tanácsnok, **Ozory István** rendőrkapitány, dr. **Kardos Albert** főreáliskolai igazgató, dr. **Révi Nándor**, **Szávay Gyula**, **Csoka Sámuel** főjegyző, **Grosz Nagy Ferenc**, dr. **Szikszói Szabó László**, **Szikszay Gyula** tüzoltóparancsnok, dr. **Szeleényi Árpád**, dr. **Hegedüs István** tb. tanácsnok, képviselve volt a posta- és távirduhivatal, továbbá teljes számban a tüzoltó-és mentő-testület.

Öt óraker kihozták a tüzoltók selyemzászlójával leborított koporsót az udvarra. A koporsón hevert **Publig Ernő** tüzoltóparancsnoki sisakja és kardja. Most felzendült a református kántus megható gyászéneke, majd utána **Dicsőfi József** ref. lelkész mondott megindító imát a koporsó fölött. Ezután ismét felzendült a kántus éneke, ami után négy tüzoltó megindult a koporsóval. A halottaskocsizhoz, amelyet egy feketével bevont tüzoltó szerkocsi helyettesített. A koporsót felcsatolták a kocsi s a parancsnok tetemét vivő kocsi elé fogott hat ló megindult.

Elül az Egyetértés zenekara haladt s időnként egy-egy gyászindulót fuvott. Utána a kántus haladt. Ezt követte a négy lovas, koszosur kocsi, amelyet a koszosur tömege egészen ellepert. A kocsi után következett a halottas szerkocsi, amelyik mellett két oldal hat tüzoltó haladt, kezükben égő fáklyákkal. Ezután a városi és a máv. műhelytelepi tüzoltóság két szakaszba alakulva kísért a koporsót s utánuk és mellettük beláthatatlan tömege az embereknek.

A gyászmenet a Csapó-utcaról átfordult a Piac-utcará s innen befordult a Kossuth-utcará.

Publig Ernő tetemeit a róm. kath. temetőben helyezték örök nyugalomra. Az önkéntes tüzoltótestület tisztjei a sirnál köröndt vontak, amelyen belül csak a család tagjai helyezkedtek el. Ezután lebecástották a sirba a koporsót a kántus gyászéneke mellett. **Publig Ernő** a temető nyugoti részében temették el, mert azon a részen, ahol családtagjai nyugosznak, nem volt hely. A tüzoltóparancsnoknak elhunyt családtagjai ugyanis nagyobb részt itt pihennek. A sirnál dr. **K. Tóth Mihály** kulturtanácsnok mondott potéikus bucsubeszédet.

A beszéd így hangzott:

— Gyászoló közönség! Harangok bánatos zugása közt kísértük ide azt a férfit, ki városunkban annyi sok éven át hallott már harangszót, azt a rémes, azt a lelket megrázó harangszót, mely az elemi veszedelmet, pusztítást jelenti, melynek szavára sietett ő embertársainak segítségére, megmentésére.

Publig Ernő temetjük ma el; azt aki városunk két nagy és áldásos intézményének, a tüzoltóságnak és mentő-egyesületnek megmentője, négy évtizeden át vezető parancsnoka volt, akit nemrég, a közelmúltban üdvözöltünk negyven éves eredménydus tüzoltói működése alkalmából. Akik ismertük, egy egész embert láttunk benne, azt az embert, aki nemes önzetlenséggel, fáradhatat-

lan munkássággal ott volt mindenütt, ahol embertársainak az elemi csapások és kiszámíthatatlan események által sujtott szerencsétleneknek segítségre volt szükségük, azt az embert, ki nemesen, magáért a jóért és szeretetből állt embertársai mellé, harcolva veszéllyel, védve életet és vagyont.

Publig Ernő a szív, a munka embere volt, kinek szerettetteljes egyénisége, kitarító és kiváló tetteje vezetett, irányított két olyan intézményt, melyet a társadalomra nézve egyetlen, de mindent mondó szóval lehet csak kifejezni és ez a szó: „Segítség!” Segítség ott, hol természeti elemek dölnek, rombolva, pusztítva az emberi szorgalom s takarékoság javaiban, ott, hol a véletlen s gondatlanság idézi fel a szerencsétlenséget, soszor halálos veszedelmet, segítség ott, hol a veszedelem éppen azért válik kétszeressé, mert a rémület megfosztja a veszélyben forgókat tettejüktől; ez jellemzi azokat az intézményeket, melyeket megmentett s vezetett önfeláldozóan.

Ezt az önzetlen, nemes, kitarító munkásságot láttuk, ezt szerettük, becsültük mi a boldogultban. Ezen munkáért tartottuk egész embernek, ezért tartjuk nagy és pótolhatatlan vesztéségnak váratlan elhunytát, nemcsak szeretett családjára, barátaira, hanem azokra az intézményekre is, melyeknek élén állott, melyeknek éltető lelke volt.

Ezért állunk most őszinte, igaz bánattal áthatva, könnyekkel szemünkben sirja felett, ezért veszünk vérző szívvel bucsut az alkotó férfitól, a nemesen gondolkodó és melegszívü munkatárstól, a szépért, jóért mindenkor lelkesülő polgártól és kedves jó barától. Társadalmi életünkön kívül szerető családjára, barátai, munkatársai, e városnak hatósága és nagyközönsége és mindazok, kik messze távolból is őt, mint alkotni tudó férfit ismerték, fájó szívvel vesznek bucsut tőle és szeretettel, tisztelettel emlékeznek reá, mint hosszú, küzdelmes közpálya nemes munkására.

Kedves jó barátom! Ez a jó emlékezet virasszon halálos álmod fölött. Te voltál, él-tél és nem hiába éltél. Légy boldog ott a csöndes sir ölen. Nemes lelked találja meg azt a nyugalmat, amit a földön közhasznu tevékenységben, emberbaráti cselekedetekben kerestél és kiérdemeltél. Mi elfelejteni nem fogunk soha. Cselekedeteid maradádnok, melyek arról tesznek tanubizonyosságot, hogy a tudás mellett szeretetre, szivre is van szükség. Ez a szeretet volt a Te munkatársad egész életeden át, ezzel végezted közöttünk a segítség nagy munkáját. Emlékezni fognak rólad, hiszen nem halt meg az, akiről emlékeznek. Soha el nem muló hálánk, kegyeletünk fogja ápolni emléked. Az élni fog szívünkben kiolthatatlanul. Isten veled.

A megható bucsubeszéd után a koporsót elföldelték.

Törvény a rehabilitációról

Az igazságügyminiszter javaslata

A képviselőház mai ülésén **Balogh Jenő** igazságügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be a büntető ítélet hátrányos joghatásainak megszüntetéséről. A törvényjavaslatnak az a célja, hogy azokat a jogfosztó következtéseket, amelyek a büntető ítéleteket követi, megszüntesse.

A javaslat 25 szakaszból áll és homlokterében a bírói rehabilitáció van. A bírói rehabilitációról az 1. és 18. paragrafus rendelkezik, kimondván azt, hogy bizonyos idő leteltével minden elítéltnak joga van a bíróságtól az ítélet jogfosztó hatásának megszüntetését kérni. Ebben a kedvezményben csak a legsúlyosabb büntettek miatt elítéltek nem részesülhetnek, azok, akiket az igazságszolgáltatás három évnél hosszabb börtön vagy fegyházbüntetéssel sujtott. A fiataloknál rehabilitáció automatikus, a bíróságtól nem kell külön kérelmezni.

A javaslat megkülönböztet ezenkívül kegyelmi rehabilitációt is, amely felől az 1. és 19-ik szakaszok rendelkeznek. Kegyelmi re-

habilitációra azok tarthatnak igényt, akiknek a rehabilitációhoz egyébiránt joguk nem volna, de akik a büntetés kitöltése után olyan életmódot folytattak, amely a rehabilitáció kimondását méltányossá teszi. Megkívánja a törvényjavaslat, hogy a kegyelmi rehabilitációra igényt tartók legalább két évig munkás életet éljenek, ugyanabban a városban tartózkodjanak és a kárt, amit bűncselekményiükkel okoztak, megtérítsék, vagy ha ez nem áll módjukban, erre való igyekezetüket bebizonyítsák.

A királyi kegyelem útján eszközölt rehabilitációnak semmiféle alakszerű föltétele — nincs. A rehabilitáció hatását a javaslat 5. paragrafusa olyképp határozza meg, hogy az olyan elítéltet, akivel szemben a bíróság a bűntetőítélet hátrányos jogkövetkezményeit megszüntette, úgy kell tekinteni, mintha az ítéletben megállapított büntetést, vétséget, vagy kihágást nem követte volna el, a rehabilitáció azonban a bűncselekmény elkövetéséből származó magánjogi hatásokat nem érinti. A 6. §-ban felsorolja a javaslat azokat a jogokat, amelyeket az elítélt a rehabilitációval nem nyer vissza.

Igy nem nyeri vissza elveszített hivatalát vagy állását és az ezek után járó fizetését, nyugdíját stb., továbbá az ügyvédség vagy szakképzettséget igénylő egyéb foglalkozás gyakorlására való jogát, a büntető ítélet előtt viselt gyámságát, nyilvános címét, bel- és külföldi rendjeleit.

A javaslat 7—18. §-ai az eljárás módját szabályozzák, különös figyelemmel arra, hogy a rehabilitálást kérőre az eljárás semmiféle társadalmi hátránnyal ne járjon. A 22—23. § a törvénynek a büntetői nyilvántartásra gyakorolt hatását tisztázza, míg a 24—26. § záró rendelkezéseket tartalmaz.

Letartóztatott házasságszedelgő

Százezreket osalt ki

A bécsi rendőrség tegnap letartóztatott egy nagystílű házasságszedelgőt, aki foglalkozásszerűen üzte már néhány éve jövedelmező mesterségét.

Két év előtt, 1912 május havában egy bécsi nagyiparos leánya ismerkedett meg a csalóval, aki Bugarszky Emil orvostanárnak mutatkozott be. A szélhámos jól elkészített trüffel sejtetni engedte a leánynyal és családjával, hogy ő egy előkelő, magas személyiség, aki a Bugarszky nevet csak inkognitójá leplezése végett használja. A család azonban gyakran „feledékenységből” elárulta a „magas személyiség” nevét.

Csakhamar megtörtént az eljegyzés, de kijelentette, hogy az esküvőt csak néhány akadályozó körülmény elhárítása után tartathatják meg. Közben tudtára adta menyasszonyának, hogy nagyobb összegre van szüksége bizonyos óvadékok letételére és így kicsalta menyasszonyának és „anyósának” egész vagyonát.

Már közel egy éve járt a házba, amikor az állítólagos Bugarszky dr. kijelentette, hogy még mindig vannak akadályok, amelyeket nem tudott elhárítani. Ezután szolgálati utasítások és egyéb ürügyek alatt kezdett a házból elmaradozni és tavalyi év októberétől kezdve egyáltalán nem mutatkozott.

A szerencsétlen anya és leánya közben nyomorogtak és kétségbeesésükben a „magas személyiség” titkárságához fordultak felvilágosításért. Így tudódott ki az egész csalás.

A nyomozás kiderítette, hogy a szélhámost valóban Bugarszky Mihálynak hívják, 44 éves, kétszeresen elvált ember és egy volt pancsovai rendőrkapitányának a fia. Kiderült róla az is, hogy két évvel ezelőtt hasonló módon csalt ki egy nőtől 131.000 koronát. A szélhámost a törvényszék fogházába szállították.

Caillaux vallomása felesége mellett

A párisi tárgyalás szenzációi

Caillaux vallomása.

Páris, július 21. Caillauxné bünpöre tárgyalásának mai második napja iránt az elképzelhető legnagyobb érdeklődés nyilvánult meg. A törvényszék épülete körül ma is éppen olyan nagy közönség tolongott, mint tegnap.

Albanet elnök dél felé nyitotta meg a tárgyalást. Sűrűn megtelt karzatok előtt folytatták a tanuk kihallgatását.

A Figaro tanui.

A Figaro szerkesztőségének két szolgálja azt vallja, hogy Calmette szobája jól ki volt világítva. Caillauxné nevét, mielőtt a miniszter felesége a terembe lépett, nem említették.

Caillauxné tagadja a szolgálak vallomásának igazságát.

Bourget író a következő tanu. Elmondja, hogy Calmette, amikor Caillauxné névjegyét zárt borítékban megkapta, a borítékot kibontotta és megmutatta neki a névjegyet. Calmette kijelentette, hogy Caillauxné nem tagadja meg azt, hogy fogadja. Előzőleg nem említették Caillauxné nevét. Vallomása további során annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy Calmette azt akarta mondani Caillauxnének, hogy kizárólag politikai téren akar megmaradni. Nyomatékkal hangsúlyozza: erősen meg van győződve arról, hogy Calmette pillanatig sem gondolt arra, hogy magánlevelet tegyen közzé.

Több, a Figaro szerkesztőségével összeköttetésben álló tanu megerősíti, hogy Caillauxnéról a gyilkosság előtt nem volt szó a szerkesztőségben, ugyszintén Calmette kampányát sem említették.

Caillauxné kétségbevonja több tanu vallomását, ezek azonban nyomatékkal fentartják, amit vallottak.

Lazarus, a Figaro szerkesztője kijelenti, hogy Caillauxné azonnal lött, amint Calmette szobájába lépett. Megjegyzi, hogy Calmette olyan fontos diplomáciai okiratok fölött rendelkezett, hogy azokkal Caillauxt összetiporhatta volna, de óvakodott azokat közzétenni. Intim magánlevelek nem voltak Calmette birtokában.

Caillauxné megjegyzést tesz Lazarus vallomására. Nem igaz az, hogy egykedvűséget tanusított a halálosan megsebesült Calmette állapota iránt. Különben is nem tudta, hogy Calmette állapota milyen komoly.

Prestat, a Figaro igazgatótanácsának elnöke, Calmette apósa tesz ezután vallomást. Calmette halála után ő elégetett két okmányt, amelyet Calmette tárcájában talált. Ezek az okmányok leírásai voltak Fabre főállamiügyész jelentésének, valamint az akkoriban már ismert „a Te Joo-d” aláírású leveleknek.

A tárgyalást délután háromnegyed 3 órakor megszakították.

Páris, július 21. A szünet után Chenu védő azt kívánja, hogy Fabre főállamiügyész okmányát és a „Te Joo-d” aláírású leveleket mutassák meg neki.

Felolvassák Poincaré köztársasági elnök ismert vallomását, melyet a vizsgálóbíró előtt tett.

A következő tanu Caillaux volt pénzügyminiszter.

Az elnök figyelmezteti a közönséget, hogy maradjon csendben, mert semmiféle tüntetést nem fog megengedni.

Caillaux tisztán, csak kissé megindult hangon ismerteti első házasságának és válásának történetét. Elbeszéli, hogy tudta meg, hogy azokat az intim leveleket, amelyekről első felesége azt mondta neki, hogy elégette azokat, nyilvánosságra akarják hozni. Nagy lelkesedéssel dicséri mostani feleségét. (Caillauxné a férje szavaira zokogni kezd.) Tudta, hogy a sajtó hevesen támadni fogja, csodálkozott azonban, amikor a Figaro a „Te Joo-d” aláírású levelet közzétette. Mondhatták, hogy politikai vonatkozású részekről lesz szó, de hiszen az intim aláírást is közzétették, amely mutatta, hogy mennyire személyes jelleggel bír a levél s ezzel a levelezés magánjellege eléggé jellemezve volt. A Figaro igazgatója ki is mentette magát e levél közzétételéért és kijelentette, hogy harminc év alatt először történik, hogy ilyesmit cselekszik. A levél közzétételének napján telefonon értesített első feleségem, hogy a közzétételben nincs része és azt kérdezte tőlem, hogy mit csináljon? Azt feleltem neki, cselekedjék úgy, amint lelkiismerete sugolja. Biztos közlésekből megtudtam, hogy a többi levelet is közzé akarják tenni. — Caillaux ezután arról az izgatottságról beszélt, amely nejét akkor fogta el, amikor a „Te Joo-d” aláírású levél megjelent. Megemlítette a Poincaréval folytatott beszélgetést is, majd így folytatta:

— Abban a percben engem és nőmet az az egyetlen gondolat foglalkoztatott, hogy intim leveleinket közzé akarják tenni. Mindenkor arra gondoltam, hogy a köztársaság elnöke nekem azt a tanácsot adta, hogy beszéljek jogi tudásu emberekkel. Ezek bebizonyították előttem, hogy mit sem lehet tenni. Erre azt mondtam nőmnek: Légy nyugodt, magam fogok elmenni és beverem Calmette pófáját. Én vagyok a te ügyvéded és aki téged bánt, annak rajtam kell keresztül lépnie.

Caillaux elmondja még, mennyire fevert volt a felesége. A dráma napján ő arra kérte Ceccaldit, hogy távozzék a kamarából és keresse fel nejét, hogy megvigasztalja. Ceccaldi — szerencsétlenségre — nem mehetett el. A dráma hírét akkor kapta, mikor a szenátusból visszament a pénzügyminisztériumba. Amikor a borzasztó értesítést megkapta, amelyet neje hagyott hátra, azonnal belátta, hogy személyes hibát követett el. Tisztában voltam azal, — ugymond — hogy a heves szó, amelyet kimondtam, birta rá nőmet tettének elkövetésére. Bacsánatot kérek ezért. Ezért önmagamot vádolom.

Caillaux most megindultan és kimerülten kérte a bíróságot, hogy szakítsa félbe kihallgatását. A bíróság 4 óra 30 perckor teljesítette kérését.

Caillaux, amikor távozóban volt, odalépett a vádlottak padján zokogó feleségéhez és megsókolta a kezét. A szünet alatt a teremben igen nagy élénkség és zaj volt.

4 óra 50 perckor folytatták a kihallgatást.

Caillaux szólt a Figaro harcáról és kifejtette, hogy a harcot az ellen a férfiu ellen folytatták, aki a jövedelmi adót akarta keresztülvinni és e férfiu ártalmatlanná tételére minden eszköz alkalmas volt. A harc a Priou-ügygel kezdődött, amikor őt azzal vádolták, hogy a Rochette-ügyben megszegte kötelessé-

gét és elárulta a német-francia szerződést. Egyszerű polgárok vagyunk — ugymond — akiknek nincsen nemesi címerünk, de becsületünket és becsületességünket megvédjük. *Ez a sok szenny megzavarta nőm fejét.* (E szavaknál felesége felé fordult, aki helyeslően bólint. Önérzetes hangon ismerteti a Rochette-ügyben tanúsított magatartását, majd ezeket mondja:

— A Figaro szememre vetette, hogy állást foglaltam amellett, hogy a párisi tőzsdén német értékeket is jegyezzenek. Ez nem igaz. De a Figaro az utolsó lap, aki bárki ellen is ilyen vádat emelhet. *Calmette hatalmába kerítette a Figarót azon részvények révén, melyeket a Dresdener Bank képviselője vásárolt össze.* A német birodalmi gyűlésen szóvá tették, hogy a Figaro Krupptól pénzt kapott. A magyar országgyűlésen azt a vádat emelték a Figaro ellen, hogy 12,000 frankot kapott a magyar kormánytól. Sem én, sem nőm nem tartottunk a Fabre-féle protokollum sem az ugynevezett Documentvert közzétételétől. *Nőmet azonban örült félelem töltötte el, attól tartott, hogy a Figaro az első feleségemnél levő leveleimet fogja közzétenni* s elvesztette a fejét, amikor Moniertől azt hallotta, hogy pörrel semmire sem lehet menni.

Izgalom a titkos okirat miatt.

Labori védő indítványára a bíróság elrendeli *Caillaux és Lazarus szembesítését.*

Lazarus azt mondja, hogy a Document-vertől lehetetlen közelebbi részleteket közölni, de Calmette, akit Caillaux meggyilkoltatott, birtokában volt ezen iratnak. (Oriási zaj.)

Caillaux leirhatatlan izgalomban az elnök felé fordul:

— *Ez így sehogysen mehet tovább!*

Chenu, a magánvádoló képviselője közli, hogy Calmette Albert dr., a megölt szerkesztő fivére az iratot átadta a köztársaság elnökének.

Labori védő: Nem tűrhetjük ezeket a kétértelműségeket. Az okmány a kormány birtokában van és hivatalos nyilatkozatot kívánunk arra nézve, hogy az semmiképp sem érinti Caillaux becsületét.

Herbeaux főállamügyész: A köztársaság mai elnöke miniszterelnök korában kijelentette hogy *ezt az iratot nem lehet közzétenni anélkül, hogy abból nagy kár ne háramoljék az államra.*

Labori védő kijelenti, kívánni fogja, hogy ezt az iratot foglalták le, adják át a védelemnek, mert egyébként ő nem mondhatja el védőbeszédét.

A tárgyalás ezzel este 6 óra 20 perckor leirhatatlan kavargás közben véget ért.

A párisi sajtó.

Páris, július 21. A konzervatív és a szocialista lapok már most is bírálják azt a módot, ahogyan a Caillaux-pört tárgyalják.

A Figaró írja: Caillauxnének nagyon is igaza volt, amikor pörében *Albanelit* kívánta a törvényszék elnökének. Ez a bíró, nem tartozik ama régi zordon bírák körébe, akinek szigora gyakran a közönség hangos felzúdulására adott okot. A magunk részéről csak dicsérhetjük Albanel urat. De miért ment annyira jóakaratóban, hogy a kihallgatásnál majdnem teljesen elejti a maga szerepét. Bizonyos, hogy helyesen jár el, ha elmondta mindent. De talán néha-néha helyreigazíthat egy tévedést és tehet egy megjegyzést.

A Soleil írja: Albaneli törvénységi elnök kissé tuzoz. Caillaux, a ki intelligens ember, úgy találhatja, hogy a törvényszék elnöke kissé nagyon is tuzoz. A vádlott érdekében jobb lett volna, ha nem volna az a látszat, — mintha Albaneli csak felsőbb parancsra ülne elnöki székében.

A radikális lapok élénken adnak kifejezést a vádlott iránti rokonszenvüknek.

A Radical írja: A vádlott védekezése határozottsággal és fájdalmas őszinteséggel a dráma minden okát és körülményét tiszta világításba helyezte. A benyomás az, hogy a megalázások és bántódások hosszú láncolata után tragikus módon csordult ki a keservek kelyhe.

Az Aurora azt írja, hogy a politikai harc ime benyomul a törvényszék termébe is. Hát hallanánk más esetben, amelyben egy férfinak egy nő által történt megöléséről van szó, halanók-e a gyűlöletnek ilyen kitöréseit? Ha Caillaux ellenfeleit meghallgatjuk, úgy a bírák, az esküdtek, az államügyészség és a rendőrség meg vannak vesztegetve, testüket lelküket eladták és éppen azok, akik egyébként védik a hivatalnokok visszaéléseit, lépnek ma föl vádlokként.

A kis inas tragédiája

A vonat alá fekiüdt, mert elrabolták tőle a gazdája pénzét.

Tegnap, valamivel éjfélt után a debreczeni nagyállomás ugynevezett gurító-vágányánál haladt el *Csiha Imre* kocsirendező, mikor hirtelen megbotlott valamiben. Jelzőlámpájával oda világitott s rémülve látta, hogy az akadály egy véres emberi test.

Azonnal előkiáltotta társait, akikkel alaposabban szemügyre vette a borzalmas leletet; a *testről hiányzott a fej*, amelyet néhány méterrel távolabb, a sínpar között megtaláltak.

Az iszonyatos látványtól percek mulva tértek magukhoz az emberek. Rögtön telefonáltak a rendőrségre, ahonnan orvosrendőri bizottság szállt ki a helyszínére. Megállapították, hogy a halottat *Mészáros Istvánnak* hívják, 16 éves lakatos inas, aki *öngyilkosságot követett el* még tizenegy óra tájban. — *Lefeküdt a sínre s a tolatómozdony lefejezte.*

A megindított rendőri nyomozás meglepő részletet derített ki a fiu öngyilkosságának okáról. Mészáros István este nyolc órakor igyekezett szülei lakására. Utja az új siketnéma-intézet mellett vezetett el; ezen a helyen elvesztett egy zálogcédulát, amelyet négy suhanc megtalált. A suhancok utána vitték a zálogcédulát és azt mondták a lakatos inasnak, hogy negyven fillérért visszaadják neki.

Mészáros István, hogy megkaphassa a cédulát, színelig belement az ajánlatba, amikor azonban kezében volt a zálogcédula, elfutott. A suhancok utána vetették magukat, azután lefogták s elrabolták tőle 14 korona 91 fillér készpénzt, amely Mészáros gazdájáé volt, elvették tőle a zálogcédulát is, majd elmenekültek.

Mészáros István feltápázkodott és azon véresen bement a rendőrségre, ahol panaszt emelt támadói ellen. A rendőrségi ügyeletről este tíz órakor távozott el s nem sokkal azután öngyilkos lett.

A lakatosinas levelet hagyott hátra szüleinek. Ebből a levélből megállapítható, hogy Molnár István azért lett öngyilkos, mert a gazdájának *Medgyaszai Imre* lakatosmesternek a pénzét rabolták el tőle s attól félt, hogy súlyosan bűnhődni fog, ha nem tud elszámolni a gazdájának a pénzzel. A rendőrség nagy erélylyel látott hozzá a rablók kinyomozásához.

A monarchia jegyzéket küld Berchtold a királynál

Szerbia válaszan mulik, hogy lesz-e háboru

A közeli napokon kiszámíthatatlan események bekövetkezése, vagy elmaradása fog eldőlni. A monarchia befejezven a vizsgálatot Szerajevóban, megállapította, hogy a *merényletben Szerbia a legfőbb bűnös.*

A nagyszerb propaganda kivetette hálóját Boszniára s a birodalom déli részét örlí. Ezt tovább tétlenül nem nézi Ausztra-Magyarország. A féreg, vagy elpusztul, vagy pedig visszahuzódik a kuckába. Szerbiának most végre színt kell vallania, ezért egyedül Szerbián áll az a kérdés, hogy meg fog-e szilárdulni a béke, vagy pedig a háboru borzalmi következmények, amelyek Szerbiára nézve bizonyára katasztrófálisak lesznek.

Berchtold gróf külügyminiszter ma kihallgatáson volt a királynál s ezen a kihallgatáson *őfelsége jóváhagyta annak a jegyzéknek a szövegét, amelyet a monarchia Szerbiához intéz.* A jegyzék rövid és határozott s olyan, hogy *Szerbiának is határozott feleletet kell adnia.*

Berchtold gróf a királynál.

Ischl, július 21. Berchtold gróf külügyminiszter ma reggel 7 órakor Bécsből ide érkezett Hoyos gróf külügyminiszteriumi kabinetfőnök kíséretében. Schiesl báró, a kabinetiroda főnöke a pályaudvaron várta Berchtold grófot és a perronon beszélgetett vele. Azután a miniszter szállójába ment, ahol fölkereste gróf Hoyos szárnysegédét. Délelőtt 9 órakor volt kihallgatás, amely egy óra hosszat tartott. Berchtold gróf azután visszatért szállójába, majd meglátogatta Paar gróf főhadsegédét. A külügyminiszter és kísérelője Hoyos gróf résztvettek a mai családi ebéden a királyi villában.

Ischl, július 21. Berchtold gróf külügyminiszter kihallgatása délelőtt 10 óráig tartott. A délelőtt folyamán a külügyminiszter látogatást tett Paar gróf főhadsegédnél és a bajor hercegi pár villájában leadta návjegyjét. Fél 12 órakor a miniszter visszatért szállására. — Berchtold gróf holnap reggelig marad Ischlbe azután egy napi tartózkodásra Salzburgba utazik. Ottani tartózkodása tisztán magánjellegű lesz. Salzburgból a külügyminiszter visszatér Bécsbe. A miniszter lakásán Beigel közös pénzügyminiszteri osztálytanácsos, továbbá a boszniai tartománygyűlés szerb nemzeti pártjának vezetői, Dimovics, Nojkics és Vasics képviselők leadták névjegyüket.

A monarchia jegyzéke Szerbiához.

Bécs, július 21. Berchtold gróf külügyminiszter mai ischli kihallgatása alkalmával előreláthatólag *megtörténik a döntés Szerbiával szemben követendő magatartásunkra vonatkozólag.* A legutolsó közös miniszteri értekezleten megállapították az ő felsége elé terjesztendő javaslatokat és beavatott helyről arról értesültünk, hogy elkészült a Szerbiához intézendő átirat is és a külügyminiszter ennek az átiratnak szövegét terjeszti jóváhagyás végett ő felsége elé.

A régóta várt démarche tehát nem lesz egyéb, mint *szokásos diplomáciai jegyzék*, amelyet belgrádi követünk fog a szerb kormányának átnyújtani. A jegyzék szövegét a régebbi miniszteri értekezletek megállapodásai-

nak szellem elnök fogal tesütlése sz rideg hang narchia áll teléseit, az hang ellen ügy békés

A jegy jegyzékkel minden attó lyen hangot lal el a mon Minthogy I sek szerint, a most foly érdekeben a marad távo remélhető, jegyzéke se laszadásra. vánosságra nyét fogják történt dönt

Bécs, jú számában E hallgatása a

A királ a tollat, hog amelyet egy lép, csak akk hogy nincs és tördötts azt hitte, ho Hiszi ezt me a viszonyok hatalmasabb Még szabad zött és eddi prejudikálna nyek súlyáv király azon délvidékét fe ség szerb sék, a társac nyuló lekics folyton nyug Berchto lán már meg belgrádi köv biához való lépést.

A szerb ban meg fog gátat megál emberek, ha tak azok, a titkos ösvén látták a bon ták, maguka mására fog chia abból folytonos me ne kerüljön zürzavarába nyeltek el. ahol a hábo

A mona a vizsályt k gróf csak ré hogy a balk narchia poli évtizedek ót kívánja, ho mondjanak r gyakorzsról dást minden jövöre az ak

nak szellemében *Tisza István gróf miniszterelnök fogalmazta*. A jegyzék, beavatottak értesülése szerint, *igen határozott, mondhatni rideg hangon tárja a szerb kormány elé a monarchia álláspontját, illetve ebből eredő követeléseit, azonban a komor és méltóságteljes hang ellenére is megadja a lehetőséget az üggyékés elintézésére.*

A jegyzékre a szerb kormány szintén *jegyzékkel fog válaszolni és természetesen minden attól függ, hogy a szerb kormány milyen hangot használ és milyen álláspontot foglal el a monarchia követeléseivel szemben.* — Minthogy *Pasics*, a legújabb belgrádi jelentések szerint, tegnap este vidékre utazott, hogy a most folyó választási harcban a kormány érdekében agitáljon és körülbelül tíz napig marad távol Belgrádtól, *gyors döntés nem remélhető*, annál kevésbé, mert a monarchia jegyzéke sem fog időbeli határt kitűzni a válaszára. Hogy a monarchia jegyzékét nyilvánosságra hozzák-e, vagy csak az átadás tényét fogják-e közölni, arra nézve még nem történt döntés.

Szerbia a válaszon.

Bécs, július 21. A Neue Freie Presse mai számában Berchtold gróf külügyminiszter kihallgatása alkalmából ezeket írja:

A király talán már holnap kezébe veszi a tollat, hogy alá írjon olyan előterjesztést, amelyet egy aggastyán, aki már a 85. évébe lép, csak akkor ír alá, ha lelkiismerete mondja, hogy *nincs joga magas korának szűkségeit és törődöttségeit szerint cselekedni*. Bizonyára azt hitte, hogy életét békében fejezheti be. — Hiszi ezt most is és nem az ő nézetei, hanem a viszonyok változtak meg, amelyekhez a leg-hatalmasabb is kénytelen alkalmazkodni. — *Még szabad a választás háboru és béke között* és eddig nem történt intézkedés, amely prejudikálna a döntésnek vagy politikai tények súlyával előre eldöntené a kérdést. *A király azonban nem nézheti, hogy birodalma délvidékét térdre lyukasszák át*, hogy az ifjúságot szerb csábítók gonoszteretűre készítse, a társadalmat aláaknázzák, az ellene irányuló lekicsinylést Belgrádból terjesszék és folyton nyugtalanítsák.

Berchtold gróf visszajön Ischlből és *talán már meg lesz állapítva az a nap, amelyen belgrádi követünknek meg kell tennie a Szerbiához való viszonyunk tisztázására irányuló lépést.*

A szerb miniszterelnök hivatalos formában meg fogja tudni, hogy a szerajevói vizsgálat megállapította, hogy *nemcsak magánemberek, hanem községben állók is voltak azok, akik azáltal, hogy a gyilkosokat titkos ösvényeken átvezették a határon, el-látták a bombával és pénzzel, kompromittálták, magukat*. Ezzel egyidejűleg az is tudomására fog jutni, hogy *mit kíván a monarchia abból a célból, hogy a házi békéjének folytonos megzavarását megakadályozza és ne kerüljön minduntalan politikai válságok zürzavarába, amelyek már annyi milliárdot nyeltek el. Ezzel Szerbia válaszutra kerül, ahol a háboru és a béke útja szétágazik.*

A monarchia legkevésbé sem akarja ezt a viszályt karddal kettévágni. *Tisza István gróf csak rövid idő előtt emlékeztetett arra, hogy a balkáni-államok függetlensége a monarchia politikájának egyik alapelve, már évtizedek óta. A 85 éves király azonban azt kívánja, hogy becsületesen és véglegesen mondjanak le az idegen birtokok utáni vágyakozásról oly módon, amely ezt a lemondást mindenképp biztosítja és kizárta teszi jövőre az aknamunkát.*

Szerbiának csak beleegyezését kell adni és akkor a veszély felhője elvonul és a habozó, beteges és örömtelen béke szilárdvá válik és elássák a csatabárdot. *Azt a reményt, hogy Szerbia a béke politikájára határozza el magát, nem szabad feladni az utolsó pillanatig a viszály kiéleződésének leghevesebb fázisában sem, amíg a két kormány még diplomáciai érintkezésben áll egymással.*

Már most tisztán lehet látni, hogy *abban az órában, amikor csak egyetlen hatalom is megkísérli, hogy akadályozza a monarchiát létérdekéi védelmében, kikerülhetetlenné válik a világháboru. Németország minden erejével mellettünk áll: nem azért, mert háborút akar, hanem éppen azért, mert a békét kívánja. Szerbiának meg kell értenie, hogy csak két lehetőség van: vagy lokalizálódik a háboru, vagy az egész világ háboruba keveredik. Ki tudná ma bizonyossággal mondani, hogy ennek a mozgalmas nyárnak milyen lesz a vége? Szerbia lelkiállapotát sőtét ösztönök sugallják, amelyeket nehéz rendszeres szabályok alapján megítélni. A viszály lokalizálása érdekében óriás hatalmak működnek és a cár sem átkívja a világháboru kitörését. A válság megoldása nyeresége volna az egész emberiségnek és a monarchiának is.*

STECKENPFERD-BAY-RUM

Bergmann & Co. gyártmánya, Tetschen a. Elbe.

A Bay-rumok eredetileg megakadályozza a kopaképződést, idővel szürkület és hajhullást, erősíti a fejtáncokat és teljes puha hajat eredményez; ezenfelül erősítő bedörzsölő szer a tagok benuványa ellen, (megegyeztetett meneteleknél) ugyanint rheumatikus szvedések ellen stb. — Naponta elismerő levelek! — Vigyázzunk kizárólag «Steckenpferd» záró márkára! 2 és 4 K palackokban kapható gyógyszerárak, drogériákban, illat- és fodrászüzletekben.

HIREK

— **Befejezték a választók összeírását.** — Ma ért véget a választói jogosultsággal bírók összeírása. A mai nap különösen mozgalmas volt, mert igen sok vasutas jelentkezett felvétel végett. Így főképpen a harmadik kerület összeírás küldöttségeinek akadt sok dolga, mert mint ismeretes, a vasutasok főleg ebben a kerületben laktak nagy számban. Az összeírást este öt órakor zárták le. A küldöttségek igen liberálisan végezték az összeírást és panasz sehol sem merült fel ellenük. Holnap délelőtt a városháza tanács-termében az összeíró küldöttségek közös ülését tartanak, amelyen összeszámolják az összeírt választókat s megállapítják az összeírás eredményét.

— **Uj miniszteri biztos.** A földművelésügyi miniszter Vay Tibor grófot a felsőszabolcsi tiszai ármentesítő és belvizlevezető társulatnál viselt miniszteri biztos állásából, saját kérelmére, buzgó és sikeres működéséért való teljes elismerésének és köszönetének kifejezése mellett felmentette és a társulat ügyeinek további vezetésére Ujfalu Dezsőt, Szabolcsvármegye főispánját, miniszteri biztossá kinevezte.

— **A hevesmegyei főispán meghalt.** Bécsből táviratozzák: Kállay Zoltán titkos tanácsos, hevesmegyei főispán ma reggel meghalt Bécsben, a Cottage-sanatóriumban. A főispánt, aki régi betegségeire keresett gyógyulást a bécsi sanatóriumban, fia Kállay Zoltán dr. pénzügyminiszteri segédtitkár és rokonsága gyászolja. Holttestét Bécsből Egerbe szállítják, hol csütörtökön délelőtt tizenegy órakor temetik el a családi sírboltban.

— **A megszökött Gerovszky-fivérek.** — Csernovitzból táviratozzák: A megszökött Gerovszky-fivérek ügyében az anyjuk lakásán Fida vizsgálóbíró házkutatást tartott, amely szenzációs eredménnyel járt. Kétségtelenül megállapították, hogy a szintén megszökött Nepit fogházor a Gerovszkyak szökése előtt hosszú időn át sűrűn tett éjjeli látogatásokat a Gerovszkyak anyjánál. Mint-

hogy a házat rendőrség őrizte, Nepit a kert alatt ugrált a kerítésen. A helyszíni szemle eredménye alapján tegnap vidéken letartóztattak egy embert és beszállították a lembergi bíróság börtönébe. A legutóbbi napokban kihallgatták a Gerovszkyak fogolytársait és pedig oly módon, hogy még csak idézést sem küldöttek nekik, hanem a vizsgálóbíró egyszerűen felhozta őket a börtönből. A jegyzőkönyvet csak német nyelven vették fel, mert a tárgyalást a bécsi tartományi törvényszék fogja megtartani.

— **Vérhas- és skarlátjárvány Máramarosmegyében.** Máramaroszigetről jelenti tudósítónk, hogy Máramaros vármegyében a vérhas- és skarlát járványszerűen lépett fel. Kerecke községben közel kétszáz egyén betegedett meg vérhasban. A megbetegedések közül 35 halálos kimenetelű volt. Bereznak községben községben 45 megbetegedés és 6 halálesetről tetek jelentést a szolgabíróságnak. A hatóságok mindent megtesznek, hogy a járvány továbbterjedését megakadályozzák. A járvány főfészkeiben, Kerekén a megbetegedett embereket nem tudták elhelyezni és ezért a vármegyei főorvos intézkedésére a községi elemi iskola tantermeit rendezték be járványkórháznak. Szabó Sándor alispán pedig járványorvos kinevelését kérte a belügyminiszterumtól. A községekben a vérhas-járvány mellett a skarlát is szedi áldozatait.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Szlávik Antal pozsonyi m. kir. adóhivatali tisztet a X. fizetési osztályba végleges minőségű pénzügyi fogalmazóvá a debreceni m. kir. pénzügyigazgatóságához nevezte ki.

— **Öngyilkos tanár.** Szabadkáról jelenti tudósítónk, hogy Csantavéren tegnap fejelette magát Rex Sándor dr. a rokonainál és néhány percnél szenvedés után meghalt. A golyó a tüdejét járta át. Öngyilkosságának az okát csak sejtik. Az utóbbi időben nagyon elkeseredett amiatt, hogy bár minden iskoláját jeles eredménnyel végezte, évek óta nem tudott rendes álláshoz jutni és csak mint kisegítő és óradíjas tanár szerzett magának bizonytalan megélhetést.

— **Wartha Vince meghalt.** A magyar tudományos életnek nagy vesztesége van. Mint fővárosi tudósítónk jelenti, tegnap este meghalt a műgyetem tanári karának egyik büszkesége, a külföldön is elismert tudós professzora: Wartha Vince dr. Hetven esztendő múlt s ebből a nagy időből negyvennégy évet töltött a műgyetem katedráján, ahol a kémiai technológiai tanszékét töltötte be. Több ízben dékán és egyszer rektori méltóságot viselt. Wartha Vince ötödik évvel ezelőtt vonult nyugalomba, amidőn orvosi nyelven „remegő hénulás” lepte meg. Aózta a Tisztviselőtelepen levő házában ágyhoz szögezte a kórság. Felesége, a maga is tudós orvosnő, dr. Hugonyai Vilma grófnő nagy önfeláldozással ápolta férjét. Már napok óta válságos volt Wartha állapota s Kétyl Károly báró több ízben konzultált beteggyógyfájjal. Wartha Vince tegnap este háromnegyed tíz órakor örökre elszenderült hitvese karjaiban. Az elhunyt temetéséről, amely szerdán délután négy órakor lesz, a kultuszkomomány gondoskodik.

— **Pénzhamisító cigányok.** Nagybányáról jelenti tudósítónk: A zsidói országos vásáron a múlt héten vándorcigányok hamis egykoronásokat kínáltak megvételre és többek közt becsapták Fazekas Jónás almásgalgói lakost. A cigányok tíz darab igazi koronáért száz darab hamis ólomkoronát ajánlottak fel. A csendőrség a hamis koronásokat és a sokszorosításukhoz való gépeket lefoglalta, a cigányokat pedig letartóztatta és holnap beszállítja őket a debreceni kir. ügyészség fogházába.

— **Havas Ernő holttestét megtalálták?** Nizzából táviratozzák, hogy tegnap egy sziklahasadékban a tengerparton egy erősen feloszlásban levő holttestet találtak. A rendőrség nyomozást indított s arra a megállapodásra jutott, hogy a holttest valószínűleg Havas Ernő, aki a múlt év március 26-án tűnt el nyomtalanul. A jelek arra vallanak, hogy a holttestet eddig valahol elrejtve tartották és most tették ki a sziklahasadékba.

— **Magyar név.** Neumann Erzsébet debreceni lakos a belügyminiszter engedélyével „Hajdu“-ra változtatta a vezetéknevét.

— **Akit egyszerre két vonat gázolt el.** Nagyváradról jeltenti tudósítónk: A váradvenceli pályaudvar külső területén a sinek között járkált tegnap délután négy óra tájban Bátor István ötvenéves pályamunkás. Egyszerre a nagyállomás felőli irányból feltűnt egy tolató tehervonat. Bátor abban a pillanatban vette észre a vonatot, amikor a tolató vonat első kocsija már alig két méternyire volt tőle. A munkás a veszedelem elől a szomszédos sínparra akart ugrani, de elesett. Ebben a pillanatban az ellentétes irányból teljes gyorsaságával rohogott elő a Félix-fördői vonat, amelynek mozdonya keresztül-gázolt a szerencsétlen ember fején. A mozdony kerekéi a szó szoros értelmében összezúrták a pályamunkás fejét, a másik vonat kerekéi pedig a lábain mentek keresztül. Bátor nyomban meghalt. A rendőrség megállapította, hogy a borzalmas elgázolásért magát a szerencsétlen munkást terheli a felelősség, aki a kellő elővigyázat nélkül járkált a sineken. Bátor István családos ember volt, több gyermeket hagyott árván.

URANIA

Debreczen legnagyobb, legelőkelőbb mozgója
EGYHÁZ-TÉR. — TELEFON 12-51.

Ma utoljára
 Előadások kezdete fél 8 és fél 10 órakor.
 Új kinemaskocsc. — Lajthay Károly fellépével:
ENYÉM, TIED, ÖVÉ.

Kacagató kinemaskocsc négy részben. Zenéjét Erődy István verselre szerezte Donáth Jenő. — Szereplők: A színész Várady Erzsébet a Néppalota művésznője. A színész Lajthay Károly. Az udvarló Kálny István. Szobalány ** — Ezt megelőzi a művészi kabaré előadás! — Azonkívül a következő mozgóképműsor: A csoda lámpa Böhözt. — A gyermekok órája. Életpé. — Palkó Iszorete. Humoros. — Aviatikai iskola. Ismeretterjesztő.

HELYÁRÁK: Páholytűlles K 1-40. Zsöllye K 1-20. Zártszék 1 korona. I. hely 80 fillér. II. hely 50 fillér. III. hely 30 fillér.

Gazdálkodás, Pénteken — július hó 23-án, 24-én
!!! NAGYSZABÁSÚ ÚJ MŰSOR !!!

— **Százhat éves választó.** Makóról jeltenti: Naponként 80—100 ember jelentkezik mostanában a makói választókat összeíró küldöttség előtt. Szombaton délelőtt megjelent ott Szemes János 106 éves polgár és igazolta, hogy írni és olvasni tud. Az öreg főlített a választók lajstromába. Szemes János alighanem a legöregebb választója az országnak.

— **Meghalt a mozdonyon.** Kassáról jeltenti tudósítónk: E hó 17-én este 7 órakor a Kassáról Oderbergbe elindult 6-os számú gyorsvonatot Hölbling Arnold főmozdonyvezető vezette. Liptószentmiklóst elhagyva, a fűtő rémülve vette észre, hogy a mozdonyvezető hirtelen a szivéhez kap, felsikolt és összeesik a gép mellett. A vonat teljes menetsebességgel haladt és a fűtő, hogy a vonattal valami szerencsétlenség ne történjék, a mozdonyvezető helyett a legközelebbi állomásig vezette a vonatot. Ott az összeesett mozdonyvezetőt levették a mozdonyról, orvost hívtak, aki azonban már csak beállott halált konstatálhatta. Szivszélhűdés ölte meg.

— **Robbanták a puskaport.** Aradról jeltenti: Pénteken éjszaka még eddig ismeretlen tettesek merényletet akartak elkövetni az aradi várban levő puskaporos torony ellen. Három nő ruhába öltözött egyén a bozótok között bujkálva közeledett a toronyhoz. A bokrok közt zajt okoztak, mire az őrtállók katona fegyverét lekapva, Halt, wer da-t kiáltott. Erre válaszul a bokrok közül revolverlövésekkel feleltek, amik azonban az őrt nem találták. A lövésekre figyelmes lett az éppen váltásra indult őrszolgálat és üldözöbe vette a merénylőket, de azoknak sikerült a hidon átérve a városba menekülni és eltűnni. Az éjszakai lövöldözés nagy riadalmat keltett a várban, rögtön alarmirozták

az egész ezredet, átkutatták a várat és a városból két eskadron huszárt küldtek ki, valamint a várból is küldtek a városba megerősített őrszolgálatokat, de minden eredmény nélkül. Most fokozott figyelmet fordítanak a vár őrzésére, oda csakis igazoló jeggyel lehet bejutni. Éjszakára pedig az őrséget is megkettőzik.

— **Lajthay Károly utolsó fellépte.** Tegnap óta egyébről sem beszél a debreceni közönség, mint Lajthay Károlyról, a debreceni színház volt kitűnő tagjáról, aki az „Enyém, tied, övé“ című moziszkocscel tért most vissza három napra Debrecenbe, az Urániaszínházba, hogy ismét meghódítsa magának a debreceni közönséget, amelynek néhány hónappal ezelőtt becézett kedvence volt. Lajthay Károly még holnap, szerdán itt marad és egy utolsó előadás keretében bucsúzik a debreceni közönségtől. A szkeccs pompás humora, kacagató helyzetei rendkívül nagy sikert arattak s bizonyos, hogy holnap is zsufolt házat vonz az előadás, amelynek keretében Lajthay briliánsan alakítja a szobaleány és a színész kettős szerepét.

— **A cseléd büne.** Fülöp Gusztávné Salétrom-utca 12. szám alatti lakosnál szolgált Egri Zsuzsanna cseléd. Tegnap délelőtt szolgálataója távollétében ellopott egy aranyórát és egy karkötőt s azután megszökött. Fülöpné panaszára a rendőrség elfogta a tolvaj cselédet, aki azonban tagadja a lopást. Az ellopott ékszereket még nem találták ugyan meg, de már sejtik, hogy hová rejtette azokat a cseléd. A nyomozást tovább folytatják.

— **Ellopott aranyóra.** Dr. Szabó Ferencné panaszt emelt ma a rendőrségen, hogy 156 korona értékű aranyóráját lakásából ismeretlen tettes ellopta. Szabóné egy elbocsátott cselédjére gyanakszik. A rendőrség nyomozást indított.

— **Az első zsidó aratók.** Eddig még nálunk sem volt zsidó-arató. Mármarosban, Ungban, Ugocsában, Beregben, Zemplénben már voltak zsidó koccsik is, de mezei munkára eddig zsidó nem vállalkozott. Most aztán — mint nekünk írják — Szabolcsban Schwartz Jakab nyirvajai birtokán zsidó aratók vágják a rendet. A nyirvajai rabbi vette őket rá, ugyancsak az ő kezdeményezésére a határban kukoricatörésre, krumplikapálásra és cséplésre is zsidók vállalkoztak.

— **Betörő pincértanoncok.** A debreceni rendőrség ma este táviratot kapott a szabadkai rendőrségtől, hogy Zver István és Boldizsár Gyula pincértanoncok betörték Grósz Adolf állomási vendéglőshöz, akitől két zsebórát s nagyobb összegű pénzt loptak, majd ide szöktek Debrecenbe. Zver és Boldizsár debreceni születesüek, rokonai vannak itt s valószínűleg tartja a szabadkai rendőrség, hogy ezeknél feltalálhatók. A két pincértanonc a kassai állami javítóintézet növényke voltak s mint javuló fiukat Grósz Adolf szabadkai vendéglős éttermébe adták őket tanoncul. A rendőrség nyomozza a betörő fiukat, eddig azonban eredmény nélkül.

— **Gyilkolt a leánya becsületéért.** Karánsebesről jeltenti: Zsurka Miklós viszonyt folytatott Zsurka Luka bolvási lakos leányával. Zsurka Luka tegnap rajtakapta, amint leányával szerelmeskedett és két másik emberrel együtt üldözöbe vette a legényt. Hosszas hajszá után el is érték és botokkal, vasvillával agyonverték. Zsurka Lukát és két segítőjét letartóztatták.

— **Megszöktetett urileány.** Fiuméből jeltenti tudósítónk: Geisser Arthur budapesti fiatalember megszöktette Meránból a szülei házától Strimmer Klára tizenhat éves urileányt. A gazdag szülők a napokban megtudták, hogy a fiatalember a leánnyal Abbáziában tartózkodik. Értésítették az ottani rendőrséget, amely a fiatalembert és a feltűnő szép leányt őrizetbe vette. Megállapította az abbáziai rendőrség, hogy Geisser hetek óta ott él a leánnyal és amikor a pénzük elfogyott, arra kényszerítette a leányt, hogy kalandokra járjon és lopja meg a férfi ismerőseit. Ejjelenkint a szállóban a fiatalon is besurrant a szobákba és több lopást követett el. A fiatalembert letartóztatták. A leányt pedig átadják a szüleinek.

— **Sollingeni acél-zsebkések,** ollók, borotvák, borotváló-készülékek és kellékek a legolcsóbban Mentze áruházában.

— **Traber-muzeuma** a szénavasártéren több mint 1000 darab látványosság. Naponta reggel 7 órától este 10-ig nyitva, urak és hölgyek részére. Pénteken csak hölgyeknek. Belépti díj 50 fillér. Kedvezményes jegyek Schwarcz pipásnál kaphatók.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ **Härtl Lujza zenekara.** Kaposvárról jeltenti: Härtl Lujza, akit az ismeretes munkácsi affér tett híressé, most tudvalevőleg egy zenekar élén járja az országot. Szerepelt már Szeged, Arad, Szabadka, Nagyvárad, stb városokban; legutóbb pedig Kaposvárra kellett volna mennie, ahol a Széchenyi-kávéház tulajdonosával: Rágel Ferenczel kötött szerződést, sőt 300 korona előleget már fel is vett. A kaposváriak érdeklődéssel várták, a kávé is napról-napra izgatottabb lett a jó üzlet reményében, társulat azonban csak nem akart megérkezni, mire a türelmét vesztett kávé beadta keresetét kárérítés irán a kaposvári törvényszéken Härtl Lujza ellen, aki egészen megfeledezett a kaposvári szerződésről.

§ **A gyűjtőiv aláírása nem belépési nyilatkozat.** Érdekes polgári pörben hozott ma ítéletet a debreceni járásbíró. A felperes egy debreceni kereskedő, az alperes egy debreceni szövetkezet volt. A kereskedő a szövetkezet egy gyűjtő-ivére aláírta a nevét és kötelezettséget vállalt heti öt korona befizetésére. A befizetések összege 800 koronára rugott és a kereskedő most követelte az összeget, mint betétet. A szövetkezet ellenben megtagadta a 800 korona kifizetését azzal, hogy a fél tagsági kötelezettséget vállalt a gyűjtőiv aláírásával. Pörre került a sor s a debreceni járásbíró ma kötelezte a szövetkezetet a 800 korona kifizetésére, mert a gyűjtőiv aláírásával nem lépett be a felperes a szövetkezetbe, minthogy a gyűjtőiv nem felel meg belépési nyilatkozatnak. Az évi jelentőségű ítélet nagy feltűnést keltett jogászörökben. A szövetkezet felebbezett.

Aspirin

tabletták

: fej és fogfájásnál, rheumánál, influenzánál stb. elismert fájdalomcsillapító: hogy biztosan a valódi Aspirint kapjuk, kérjük a „Bayer“ féle Aspirin tablettákat. Ezek eredetisomagolásban csövenként 20 tablettát 0,5 g 1 kor. 20 fill. ért kaphatók. Minden tablettán az Aspirin szó látható. Az Aspirin szó védjegyzett, tehát a törvények szerint, más cég nem jogosult készítményeit Aspirin névvel megnevezni.

1380—1914. vh. sz.

Árverési hirdetés.

Dr. Deutsch Ignác budapesti ügyvéd által képviselt Kispesti Takpénztár végrehajtónak végrehajtást szenvedő elleni 60 K tőke, ennek 1914. év február hó 12. napjától járó 6% kamata és eddig összesen 57 korona 86 fillér perköltség erejéig, amennyiben a követelésre időközben részfizetés történt, annak betudásával, a debreceni kir. járásbíró 1914. V. VI. 593. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél 1914. évi június hó 4-én bírósággal felülfoglalt és 854 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltét, — a felülfoglaltatott követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek Debreczenben, Piaci-utca 32. sz. a. leendő megtartására 1914. évi augusztus hó 4. napjának d. e. 1/211 óráját tűzöm ki, amikor a foglalás alatt levő butorok és egyéb ingóságok, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükséges esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1914. július hó 16-án.

Gáll Vilmos, kir. bírósági végrehajtó.

ELEKTROTECHNIKAI SZAKISKOLA

LABORATORIUMMAL
ÉS
TANULÓMÜHELYVEL

kapcsolatos.

Műszaki iskola az összes elektrotechnikai szakban és Gépépitményekben.

Mindazoknak, kik elektrotechnikussokká (gyári tisztviselőkké stb) elméletben és gyakorlatilag (2 éven belül) kiképezetnii óhajtják magukat.

Felvétetnek: 14 évtől 20 éves korig. **Előképzettség:** megkívánatik 4 közép-, polgári, alsó-kereskedelmi vagy ipariskola sikeres elvégzése.

Igazgatóság: POZSONY, Széchenyi-utca, kívánatra ismertetést, prospektust és felvilágosítást készséggel nyújt.

LUBLÓFÜRDŐ

kiterjedt fenyveserdők között.

Szénsavas vasas (pezsgő) és moórfürdők.

Vasas források, fölötte dúsak szénsavban, ivó-, fürdő- és területi gyógymód. Kétféle hatású vérszegénységnél, az idegrendszer idült bántalmánál, szívbántalmánál, általános gyengeségnél, súlyos betegségek, testi és szellemi túlerőltetés után, különösen pedig női bajoknál. Pormentes, védett fekvés (566 m.) Állandó fürdőorvos Dr. Orffy Lajos budapesti nőorvos. Kényelmes modern lakások. A vendéglő illetve konyha Weber E. vezetésére alatt áll. Finom konyha. Figyelmes kiszolgálást. — Pénzürendszert. — Posta- és táviráallomást.

Élő- és utóidényben tetemes árkedvezmény.

Bővebb felvilágosítással szolgál és képes prospektusokat küld az uradalmi fürdőgondnokság Lublófürdőn (Szepesmegye.)

Valódi brünni szövetek

az 1914. évi tavaszi és nyári idényre

Egy szelvény 3. 10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág, és mellény) elegendő, csak	szelvény 7 kor.
	szelvény 10 kor.
	szelvény 15 kor.
	szelvény 17 kor.
	szelvény 20 kor.

Egy szelvényt lehet szalonruhához 20.— K-ért, mintegy felöltőszövetet, turisztalódnál, selyemkarnagym, női kosztüm szöveteket stb. gyári áron, mint megvásárolható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök a melyeket a magánvő dívez, ha mélyretekéletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacra rendel meg, igen jelentőségek. Szabott, legolcsóbb árak. Örökös válnak. Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen trisz árban

Hóditó körutra indul az új kőbányai sörfőzde:

FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ R. T.
KÖBÁNYÁN

FŐRAKTÁROS:
Márkus Jenő Debreczen, Hatvan-utca 30.
TELEFON 14.

Ragyogó fehér a fehérenemű

— egy 1/2 órai főzés után —

persil

önmüködő mosószerrel

Jótállás mellett ártalmatlan! Chlor nélkül! Kefelés nélkül! — — Dörgölés nélkül!

„PERSIL“ megkíméli a fehéreneműt, azt kazánban főzve fehér lesz, mintha a napsugarak a szabadban fehéritették volna. — — Gyár:

GOTTLIEB VOITH, WIEN, III/1.

Mindenütt kapható!

Üzemnagyobbítás folytán nyomással:

- 1000 színes jóminőségű boríték K 3-60
- 1000 finom fehér boríték . . . . . 6—
- 1000 félív üzleti levélpapír . . . . . 7—
- 1000 színes levelező-lap 5-20

Egyéb nyomtatvány is elegáns, modern kivitelben, hasonló olcsó árak mellett

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 49.

HALMÁGYI

NAGYÁRUHÁZÁBAN

NAGY NYÁRI OCCASIO

KERETÉBEN

ruhák : köpenyek : pongyolák : aljak : costumök : és : bluzok
!! tetemes árleszállítással árusítatnak !!

2000 darab nyári etamin és crepe bluz korona 3-50, 6-50, 7-90, 8-70 és 11-50

egységárak mellett adatnak el.

Eredeti Mayfarth-féle

törvényileg védett

„HERKULES“

bor- és gyümölcs-sajtók

Elsőrendű gyártmány

Viznyomásu bor- és gyümölcs-sajtók

Felül nem mult!

Szőlő- és gyümölcs-örlők, szüretelő berendezések

MAYFARTH PH. ÉS TÁRSA

gazdasági gépgyár

Bécs (Wien) II. Taborstrasse 71.

Árjegyzékek ingyen.

Képviselek keresetnek. Különleges gyártás, sajtók és borászati készülékek számára.

APRÓ HIRDETÉSEK

Videkről
apróhirdetéseket legcélszerűbb postautalványnyal feladni. Az apróhirdetés szövege a postautalvány szelvényén elfér. — Zárt levélben is lehet; akkor a hirdetés ára levélbélyegben csatolandó.

Apróhirdetésre
telefonon felvilágosítással nem szolgálunk.

Ígígés leveleket
csakis kelző igazolás ellenében ad ki a kiadó hivatal.

A Debreceni Független Ujság
telefon számai:
Szerkesztőség 3-39
Kiadóhivatal 3-39 és 18
Nyomda 18

Levelezés

Ígígés levélnél a hirdetés száma is kérietik.

19 éves
félárva, 400.000 korona vagyonnal, fiatal özvegy 50.000 korona hozomány és sok száz vagyonos hölgy van házasság céljából előjegyzésben. Komoly érdeklődőknek díjtalan felvilágosítást ad „Hymen”, Berlin 18.

Adás-vétel

Zománc
cím tábla megrendelhető Hoffman és Kronovitz cégnél Piac-u. 49.

Szénvignetta
ezrenként olcsón kapható Piac-utca 49. szám alatt.

Befőzésre
való nemes kajszin barack kapható 1 kiló 30 fillérért Széchenyi-kert, Széchenyi-ut 19. sz.

Lakbérleti szabályzat
kiadó cédulák bármilyen felírással kaphatók a kiadóhivatalban.

Vastag betűből szedve minden szöveg 10 fillér. Apróhirdetésekre előre fizetendő.

Épületfa
— régi, egészséges — olcsón eladó. Bővebbet Országos Tanítói Árvaház Simonyi-ut 14-16, vagy Pick Nándor építésznel, Szentanna-u. 27.

Több
részletben kiadó kétszáz hold elsőrendű szántóföld tanyáépítéssel. Cím a kiadóban.

Eladó
egy háromnegyedes iskola hegedű elegáns tokkal. Ugyanott több iskolai kotta eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Makulatur papiros
kapható a kiadóban.

Befőttes
füvegek olcsón eladók. Cím a kiadóhivatalban.

Kapucéduliák
bármilyen felírással kaphatók a kiadóban.

Ügyvédi
irodai gyakorlattal bíró leány irodai alkalmazást keres. Korodi, Piac-utca 43. sz.

Üzlet

FRISS
töltésű ásványvizek az összes Deutsch üzletekben kaphatók.

Falusy Károly
polgári és katonai cipész Debreczen, Csapó-u. 41.

Készíték mindenféle sportcipőket, valamint orthopéd cipőket fájós és nyomorék lábakra. Raktáron tartok műhelyemben készült legjobb minőségű férfi-, női és gyermekcipőket.

SZEGEDI PAPRIKA
különlegességek óriási raktára LINDENFELD J. JENŐ fűszer- és gyarmatáru nagykereskedésében pénzügyi palota. Telefon 79. sz.

Különte

Mosodában
gallérokat 5 fillérért, ingeket mosva és vasalva 24 fillérért, kimosott ingeket 16 fillérért vasalok. Halköz 4. és Piac-utca 29. sz.

Hölgyeim!
Egyszeri próba meggyőzi, hogy szeplőt, málfoltot, pattanást, vimmedlit, minden bőrruhságot az országghírű ártalmatlan Matild-arckenöcs, crém és szappan okvetlen elmulasztja. Ha nem, árát minden kibeszélés nélkül visszaadom. Semmi rizikó, próbálja meg. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Főraktárak: Jóna és Jóna és Tóth Béla utóda Kubek Tisza-palota. 2736

Állás

Száraz dadát
keres két gyermek mellé dr. Vajda Józsefné, Hatvan-utca 2.

Lakás

Az Iparkawara-paletájában
az I. és II. emeleten egy-egy 5-6 szobás uri lakás kiadó. Központi vízfűtés, meleg vizellátás, lift, fürdő stb.

Kiadó
olesóért két kisebb szoba mellékhelyiségekkel, külön udvarral augusztus 1-16. Kishegyesi-ut 15. Jövizű kut.

Kiadó
utcai különbejáratu szoba. Kossuth-u. 35.

Egy
különbejáratu butorozott szoba kiadó, esetleg teljes ellátással is. Magos-utca 7.

Egy
raktárt keresek. Gépeknek bérelném. Ajánlatok Hunyadi-utca 14. szám alatt Reiszmannak.

KÖLCSÖN

sorsjegyekre, értékpapírokra és I-rendű vidéki takarékpénztári részvényekre

Konvertált jelzálogra 140 K
Házal sorsjegyre . . . 90 K
Oszk. vörös kereszt s.j. 40 K
Olasz vörös kereszt s.j. 33 K
Erzsébet sorsjegyre . . . 7 K
Józsv . . . 10 K
Bazilika . . . 20 K
Magy. vörös kereszt s.j. 22 K

A kölcsön apró részletekben törleszthető. Ha sorsjeggyel barhol zálogban vannak, úgy a letétjegy beklüldése ellenében a kölcsönt a lent felszögre fölemeljük. Részletfizetésre vállalkozunk, de még ki nem fizetett sorsjegyeket kiváltjuk és rájuk fenti kölcsönt adjuk.

A Debreczeni Kézilálog Kölcsönintézet Részv.-Társ. bankszámlája SIMONFFY-UTCZA 13. SZÁM. Telefon 298. Alapítási év 1878.

Mack' féle
KAISER-BORAX
Előkelő Toaletszer
Százézer családban használatban, finomítja és szépit a bőrt, meg védelmezi minden időjárás ellen. Csak valódi piros kartonban à 15,30 és 75 fillér. Kaiser-Borax-Szappan 80 fillér. Tola-Szappan 40 fillér.
GOTTLIEB VOITH WIEN III/1
Mindenhol kapható.

PARCELLÁZÁS
Szilágy vármegyében (Bihar megye szélén, margitta-szilágy-somlyói vasutvonal mentén) Kémer nagyközség határában fekvő br. Bánffy-féle „Aranyospusztá”, mintegy 3000 holdnyi elsőrendű szántó és kaszáló feparcellázás alá kerül kisebb-nagyobb darabokra. Érdeklődők forduljanak: R. Blró Balázshoz, Kémer. (Szilágyym.)

Sztojtkai
Erdély bérceiből fakadó természetes gyógyhatású ásványvíz, melyet a leghiresebb egyetemi tanárok és orvosok ajánlanak, kapható minden fűszer-, csemege- és ásványvízkereskedésben.
Helybeli kizárólagos egyedárúsítás
KONTSEK GÉZA
kereskedésében, hol mindég friss töltésben és előnyös árban kapható,
Gyomorbaajoknál csodahatású, cukorbetegségeknek speciális gyógyszer. Borral vegyítve igen kellemes és egészséges.
A legolcsóbb és legjobb borviz.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY
„ CZÉGNEL ”
DEBRECZEN,
Kistemplombazár
Napernyők
Gyermekruhák
Hatisnyák
Tricók
!! nagy választékban !!

DEBRECZENI BUTORÉSZÍTŐ
ASZTALOSOK SZÖVETKEZETÉNEK
BUTORRAKTÁRA
Debreczen, Hunyadi-utca 17-19. sz.
(Demetrovics-palota.)
Szabad bemenet.
Minden társadalmi osztály részére megfelelő butorok !!!
Szolid árak!
Kedvező fizetési feltételek!
Telefon: 868.

A gyermekek gazdagsága

a bájos selyemfényű telt haj, melyet kezelni és ápolni kell, mert ez az értékes kincs aztán már az ifjú években elvész s az elragadó hízogó kifejezések, melyeket ifjúságukban majdnem naponta hallanak, kimondatlanok maradnak . . . a vége hallgatás. Toilette asztalkáján tehát, gyermekei érdekében, sohse hiányozzon

Dr. Dralle nyirfa hajvize

A hajnak és hajpadlásnak a nyirfa nemes nedvéből és más értékes növénykivonathól készült elixirrel való bedörzsölése után a fejidegek újra erősödnek, mi által a haj csodásan selymes lesz és valódi egészséges fényt kap. Használjon tehát rendszeresen Dr. Dralle nyirfavizet.

Kapható minden szakbarágo üzletben, K 250 és K 5.
Dralle Hamburg és Bodenbach a. E.

HÁZTULAJDONOSOKNAK

- Debreczeni lakbérzabályzat . . . 80 fillér
  - Házbér-nyugtakönyvecske . . . 40
  - Házirend . . . 40
  - Kapucédula (minden helyiség részére) . . . 10
  - Öres lakás bejelentési lap . . . 10
  - Ismét kiadott lakás bejelentési lap . . . 10
  - Építés engedély iránti kérvény . . . 10
  - Lakhatási . . . 10 fillér
- ért darabonként kapható

HOFFMANN ÉS KRONOVITZ

könyvnyomdájában
DEBRECZEN, PIAOZ-UTCZA 49.

1229-1914. vh. sz.
Arverési hirdetmény.

Bódogh Zsigmond végrehajthatónak végrehajtást szenvedő elleni 23 korona tőke, és eddig összesen 39 korona 52 fillér perkölttség erejéig, amennyiben időközben részfizetés történt, annak betudásával, a debreczeni kir. járásbírótság 1914. V. III. 419. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél 1914. évi április hó 18-án bíróság le- és felülfoglalt és 2380 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, — a felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek, Debreczenben, Piac-utca 77. szám alatt leendő megtartására 1914 évi július hó 27. napjának d. e. 12 óráját tűzöm ki, amikor a foglalás alatt levő butorok és egyéb ingóságok, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.
Debreczen, 1914 július hó 10-én.
Gáll Vilmos, kir. bírósági végrehajtó.

Ideggyöngge férfiak

kérjenek ezen haj azonnali megszüntetését tárgyaló ismertetőt. 40 fillér postabélyeg csatolásá mellett. Nem belsőleg beveendő gyógyszer.
„NOVA MECHANIKA 116.”
Budapest — Főposta — Flókberlet 40.